

Премії виплачуються в межах фонду преміювання залежно від особистого внеску державного службовця в загальний результат роботи державного органу.

Підсумовуючи зазначимо, що оплата праці державних службовців має забезпечувати достатні матеріальні умови для ефективного виконання їх службових обов'язків та стимулювати сумлінну та ініціативну працю. Це сприятиме розвитку державної служби, зосередженню в ній людей відданих своєму народу, професійно підготовлених і компетентних, матеріально забезпечених відповідно до своєї відповідальності та складності діяльності.

Список використаних джерел :

1. Про державну службу: Закон України від 03.07.2018 № 2475-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n80>.

2. Головачова А. О. Матеріальна складова мотиваційного механізму ефективної праці державних службовців. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. «Право». 2016. Вип. 25. С. 26–32.

3. Все про оплату праці в установах органів місцевого самоврядування: Заробітна плата. URL: <http://www.zarplata.co.ua/?p=7226>

Турлюк Тетяна Олександрівна

Начальник відділу інформаційної діяльності, інформаційних технологій та комунікацій з громадськістю апарату Луцької райдержадміністрації Волинської області

turulyuk@ukr.net

ДЕРЖАВНІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Тенденції економічного розвитку України потребують використання на практиці широкого набору різноманітних інструментів державного управління. Одним із таких інструментів є програмно-цільовий підхід у плануванні та управлінні соціально-економічними об'єктами та процесами. Незважаючи на нескінченні дискусії відносно доречності застосування даного підходу в сучасній ринковій економіці, цільове програмування є найбільш ефективним і розповсюдженим інструментом управління. Воно дозволяє втілювати планову основу в ринковій

економіці, закріплювати державний вплив на соціально- економічні процеси, протидіяти ринковій стихії. Але головне призначення програмно-цільового методу полягає у можливості для керівного органу домогтися значної концентрації ресурсів саме в рамках програмного вирішення окремої проблеми. Принцип «мета – ресурси (заходи) – результат» підвищує ефективність вирішення цієї проблеми [1].

Відповідно до Закону України «Про державні цільові програми» державна цільова програма – це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним [2].

Сьогодні соціально-економічний розвиток українських регіонів в значній мірі залежить від ефективності якісних структурних перетворень в економіці. Для досягнення цього розробляються та реалізуються програмні заходи різного рівня: національні цільові програми, регіональні цільові програми, інвестиційні проекти та ін.

Відомо, що соціально-економічна політика реалізується через сукупний механізм державного впливу на економіку та суспільство. При цьому методи впливу держави на ринок та соціум містять у собі такі глобальні напрямки, як прогнозування, планування, державне цільове управління, грошове-кредитне та бюджетне регулювання. Підвищення ділової активності, виникнення більшої кількості нових комерційних підприємств та інші, не менш важливі фактори, спонукали державу до цілеспрямованої діяльності з прогнозування та планування державних цільових програм економічного розвитку [1].

Поряд зі створенням умов для ефективного функціонування ринкового господарства органи державної влади повинні здійснювати практичну діяльність, спрямовану на розроблення й реалізацію цільових програм державного чи регіонального характеру, забезпечення збалансованого розвитку регіонів, створення нових робочих місць тощо. Згідно з економічною теорією та вітчизняними розробками фахівців з державного управління, до функцій органів державного управління належать підтримка перспективних галузей і важливих виробництв, сприяння створенню самодостатньої економіки, фінансування науково-дослідних робіт та інновацій, регулювання діяльності окремих галузей тощо. Провідним напрямом економічної діяльності з підтримки

виробництва є реалізація великомасштабних проектів, які не можуть бути здійснені приватним бізнесом, програм розвитку галузей, що мають особливе значення для забезпечення безпеки країни. Саме реалізація відповідних державних цільових програм (ДЦП) надасть можливість відродити практично загублені традиційні для країни та утворити зовсім нові сучасні галузі економіки (космічна й атомна промисловість, машинобудівна та оборонна промисловість, авіа- і суднобудування, фармацевтика, зелена енергетика тощо). Ці види економічної діяльності сприяють нарощенню економічного потенціалу країни, інноваційному розвитку, структурній перебудові економіки, технічному переозброєнню і модернізації виробництва та його практичного впровадження [3].

В Україні протягом останнього десятиліття кожного року розроблялися і затверджувалися нові програми, фінансування яких вимагало значних бюджетних коштів. Відбувалося це з різних підстав: за ініціативи Кабінету Міністрів України, на виконання доручень Верховної Ради України, Президента України, Ради національної безпеки та оборони України та ін. Однак проблеми, зокрема, економічного, соціального та екологічного характеру, для вирішення яких розроблялися програми, залишалися не вирішеними або вирішеними частково. У зв'язку з цим виникають проблеми неефективного використання залучених коштів. На сьогодні в Україні існує велика кількість державних цільових програм, які після завершення терміну їх дії не досягли своєї мети. Однак, на виконання цих програм держава тривалий час спрямовувала бюджетні кошти, а це вказує на нераціональне та неефективне використання коштів [4]. Таким чином, невиконання державних та регіональних цільових програм, нераціональне використання бюджетних коштів, виділених на них, тощо, несуть загрозу національній безпеці держави [3]. Досить часто виникають проблеми непродуманого використання бюджетних коштів. Це насамперед проявляється в тому, що програмні цілі неузгоджені з проблемами тієї сфери економіки, куди вони спрямовані.

Поряд з цим варто звернути увагу і на те, що у нашій державі не було контролю і не встановлено обмеження стосовно кількості розроблених програм. У зв'язку з цим виникає низка проблем, зокрема є велика кількість програм, які не отримали кошти на реалізацію, або були профінансовані частково. Першим кроком з урегулювання цього процесу є прийняття Урядом України у 2011 р. рішення про оптимізацію державних цільових програм (Розпорядження Кабінету Міністрів України від

23.03.2011 р. № 223-р) [5] та про скорочення їх кількості та укрупнення (Постанова Кабінету Міністрів України відвід 22.06.2011 р. № 704) [6].

Недофінансування ДЦП призводить навіть до зовсім протилежних результатів. Наприклад, за песимістичним сценарієм, коли в державі спостерігається дефіцит бюджету та високий рівень інфляції, на упровадження програм, зазвичай, виділяється не більше третини необхідної суми фінансових ресурсів. Це призводить до перенесення термінів їх реалізації, до втрати деякими з них актуальності та пріоритетності, відсутності чіткого механізму контролю і, зрештою, до закономірного невиконання. Суспільство розпоршує економічні ресурси, безцільно втрачає і ті малі кошти, котрі в умовах жорсткої економії Україна знаходить можливість спрямовувати на реалізацію цільових програм [7]. Ця суперечність стосується питання джерел фінансування державних цільових програм – реалізація ПЦМ у бюджетному процесі, звичайно, може здійснюватися не лише за рахунок коштів бюджету. Крім бюджетних джерел фінансування, що включають як державні, так і місцеві бюджети, ПЦМ може передбачати застосування позабюджетних джерел. До них можна віднести: внески учасників реалізації програм; цільові відрахування від прибутку підприємств; кредити чи позики банків; кошти фондів та суспільних організацій тощо. Тобто важливо дотримуватися принципу різноманіття джерел фінансування ДЦП, враховуючи при цьому інтереси національної безпеки щодо участі у програмах іноземних інвесторів [7].

Поряд із вказаними заходами з удосконалення системи фінансування ДЦП необхідні також інші системні заходи з боку держави відносно упровадження ДЦП. Такими мають бути: досягнення стабільного економіко-політичного стану держави, захист національного товаровиробника, введення пільг відносно оподаткування підприємств, що здійснюють інвестиційну діяльність за певними видами діяльності та за фактом придбання сучасного науково місткого обладнання й технологій виробництва, сприяння просуванню унікальної вітчизняної інноваційної продукції за кордон на урядовому рівні тощо.

Список використаних джерел:

1. Абрамов Л.К., Азарова Т.В. Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації. Кіровоград 2010. с. 100.

2. Закон України «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 р. № 1621-IV, із змінами // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України.

3. Галайко Н. В. Значення державних та регіональних цільових програм для зміцнення національної безпеки держави. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 2. С. 58-67.

4. Жирна Ж.А. Удосконалення методики аудиту ефективності державних програм і проектів. Аспекти соціально-економічного розвитку транзитивної економіки: монографія / під. ред. проф. О. О. Непочатенко. Умань: вид. «Сочинський», 2011. Ч. 1. С. 83–90.

5. Про скорочення кількості та укрупнення державних цільових програм: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.06.2011 р. № 704.

6. Деякі питання оптимізації державних цільових програм: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 р. № 223-р.

7. Коваленко М.М. Удосконалення системи фінансування державних цільових програм. Державне регулювання процесів економічного і соціального розвитку. 2016. № 1(52). С.107-115.

Фака Оксана Юрївна

Головний спеціаліст-юристоконсулт
Департаменту економічного розвитку і торгівлі
Тернопільської обласної державної адміністрації
oksanafaka2612@gmail.com

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ З НОРМАМИ ЄС

У кожній країні державні закупівлі становлять значну частку ВВП (від 8% до 21%), а отже, вони є потужним інструментом впливу на ринок як з боку виробництва, так і з боку споживання. Ефективне функціонування державних закупівель є необхідною умовою для формування стійкої та ефективної економічної системи в цілому [1].

Стратегічною метою України є вступ до Європейського Союзу. Одним з основних напрямків інтеграційного процесу є адаптація законодавства України до законодавства ЄС. Європейський вектор розвитку нашої країни передбачає, серед іншого, інтеграцію ринку державних закупівель України до ринку державних закупівель..ЄС [2].

Враховуючи стратегічний курс України на запровадження в економічній діяльності й регулюванні економічних відносин стандартів ЄС як передумови набуття членства у ЄС, беручи до уваги очікуване укладання угод про асоціацію та вільну торгівлю з ЄС у 2010 р., розвиток національного законодавства стосовно державних закупівель має